

Lysfangst af natsommerfugle ved Blåvand Fuglestation

Ophold 11.–14. september 2026

Af Emil Blicher Bjerregård

I perioden 11.–14. september 2026 havde jeg et tre nætters ophold på Blåvand Fuglestation med fokus på lysfangst af natsommerfugle, primært inden for superfamilien Noctuoidea som jeg er særligt interesseret i, som på almindeligt danske kaldes ”Ugler i bred forstand”, der omfatter familierne Noctuidae ”Egentlige ugler” som er den klart største familier inden for Noctuoidea, samt de lidt mindre familier Erebidæ, Nolidae og Notodontidae. Formålet med opholdet var både at arbejde med den særlige vestjyske fauna, som knytter sig til kyst- og hedeområderne vest for israndslinjen, samt Blåvands beliggenhed på en trækrute fra Sydvesteuropa til at registrere eventuelle lidt mere spændende trækdyr. Blåvand og den vestjyske kyst som helhed er velkendt som hotspot for begge dele. Områdets natsommerfuglefauna er i høj grad præget af Weichsel-istidens afsmeltning for ca. 11.000 år siden, hvor isranden stod længere mod øst. Vest for israndslinjen har man de sandede, næringsfattige og vindeksponerede kystlandskaber, som har givet grobund for en række særlige underarter af især ugler. Flere af disse former er evolutionært unge og knyttet til netop disse miljøer. Blandt de mest karakteristiske kan nævnes *Mythimna pallens* f. *favicolor* (vestkystsform af halmugle), *Eugnorisma glareosa* f. *edda* (vestkystsform af strand-gråugle), *Ammoconia caecimacula* f. *obscura* (vestkystsform af lodden ugle) og *Litoligia literosa* f. *onychina* (vestkystsform af skrive-stængelugle). Dertil kommer arter, som i Danmark hovedsageligt forekommer i de sydvestlige egne af Jylland, herunder *Mesogona oxalina* (pilehedeugle), *Agrochola lunosa* (halvmåne jordfarveugle) og *Xestia agathina* (hede-glansugle).

Metode og lysopsætning

Under opholdet anvendte jeg lidt forskellige typer af fælder og telte: Først en 125W kviksølvfælde placeret i selve stationshaven, et 80W kviksølvtelt i nærområdet drevet af en 720Wh power station (ecoflow) samt endelig en 20W Sylvania-fælde med 12V batteri og inverter. Alle fælder blev styret

via skumringsrelæ, således at de tændte omkring skumring og slukkede igen om morgenen på faste tidspunkter, således at metoden er ensartet over nætterne.

125W kviksølvfælde i stationshaven. Selve opsætningen er simpelt bygget af en vasketøjskurv fra IKEA således at den kan foldes helt sammen, samt en foldbar tragt jeg har bygget af foldbar PVC-plast som jeg har beklædt med spejlfolie.

Vejrforholdene over de tre nætter var generelt præget af vestlige vindretninger, men med forskydninger i både retning og styrke, som havde tydelig indflydelse på fangsterne. Første nat (11./12.) var vinden svag til moderat og gik fra syd over i vest omkring solnedgang, hvorefter der var vestenvind det meste af natten. Anden nat (12./13.) drejede vinden over i sydvest og tiltog markant i styrke. Tredje nat (13./14.) var præget af nordvestlig vind, som sammen med den høje vindstyrke gav de dårligste fangstbetingelser af de tre nætter. Solopgang og solnedgang for Blåvands Huk i perioden var som følger: 11/9: solnedgang 19:55, solopgang 06:51 12/9: solnedgang 19:52, solopgang 06:53 13/9: solnedgang 19:50, solopgang 06:55 14/9: solnedgang 19:47, solopgang 06:57.

11/9–12/9

Solnedgang 19:55, solopgang 06:51. Vejret den første nat var overordnet set gunstigt for lysfangst. I løbet af eftermiddagen og tidlig aften lå middelvinden omkring 4–5 m/s, og vinden gik fra sydlig retning over i vest omkring solnedgang. Resten af natten var præget af vestenvind, stadig i den svage til moderate kategori. Det var tørt vejr, og luftfugtigheden var moderat, hvilket samlet set gav

forholdsvis gode betingelser for aktivitet på lygterne. Allerede tidligt på lampen dukkede nyklækkede *Spodoptera exigua* (smalvinget ugle) op. Arten er en udpræget trækker, og sommeren 2026 har været kendetegnet ved et stort indtræk af arten til Danmark. De individer, der kom på lys denne nat, fremstod dog særdeles friske og pæne, hvilket tyder på, at der har været lokal klækning efter den første bølge af indtrækkende dyr.

Spodoptera exigua (smalvinget ugle) fanget i 125W kviksølvfælde.

Vestjyllands særlige fauna viste sig også tydeligt i fangsterne. *Mesogona oxalina* (pilehedeugle), som er en karakterart for de sydvestjyske kyst- og hedeområder, var til stede i pænt antal. I løbet af natten blev det til i alt tre eksemplarer: ét individ i 125W-kviksølvfælden i stationshaven og to individer på 80W-kviksølvteltet i nærområdet. På 80W-kviksølvteltet kom der desuden en enkelt *Mythimna vitellina* (takliniet græsugle). Arten er et rimeligt godt trækdyr, som i visse år kan optræde i meget stort tal, men som i andre år kun ses sporadisk. Som rosinen i pølseenden leverede 20W Sylvania-fælden et særdeles interessant fund: ét individ af *Xestia agathina* (hede-glansugle). Arten forekommer i Danmark kun i de sydvestlige egne af Jylland og er dermed en klassisk vestkystspecialist. Den var bemærkelsesværdigt fraværende sidste år i hele dens danske udbredelsesområde, så det var både fagligt og personligt tilfredsstillende at se den igen på lys. *Eugnorisma glareosa* (strand-gråugle) var til stede i stort antal på alle lys. Arten er almindelig i vestjyske hede- og kystområder, og dens dominans i fangsterne var forventelig, men det var jo den særligt mørke vestkystsform “*edda*” jeg sådan havde håbet på, men den glimrede ved sit fravær den første nat. *Edda*-formen er sjælden, og ratioen mellem typiske *glareosa* og *edda* ligger formentlig omkring 1:100 eller måske endda derunder. Men i alt var første nat artsrig og gav en række fine vestkystdyr, herunder *Mesogona oxalina* (pilehedeugle), *Mythimna vitellina* (takliniet græsugle) og *Xestia agathina* (hede-glansugle), samt et godt indslag af *Spodoptera exigua* (smalvinget ugle).

Vejrforholdene med svag til moderat vestlig vind og tørt og ok luftfugtighed var klart medvirkende til fin flyvning.

80W kviksølvtekt drevet af 720Wh powerstation (Ecoflow).

12/9–13/9

Solnedgang 19:52, solopgang 06:53. Anden nat var vejrmæssigt markant anderledes. Vinden drejede over i sydvest og tiltog kraftigt i løbet af eftermiddagen og aftenen. Middelvinden lå omkring 8–11 m/s i tidsrummet 20–02. Det betød, at natten var præget af kraftig sydvestlig vind, som både påvirkede aktiviteten en del. Opsætningsmæssigt kørte jeg præcis de samme lys på samme fælder og telt som første nat. Fangsterne afspejlede de dårligere forhold meget tydeligt. *Spodoptera exigua* (smalvinget ugle) var stadig til stede, men i langt mindre antal. Det blev blot til tre individer i løbet af natten, hvilket er en markant nedgang i forhold til første nat. *Agrochola*

lunosa (halvmåne jordfarveugle), som er en af de vestjyske arter med tilknytning til kystnære habitater, dukkede op med to individer.

Agrochola lunosa fanget på 80W kviksølvlys.

Eugnorisma glareosa (strand-gråugle) var igen talrig. Blandt cirka 25 *glareosa* lykkedes det sørme denne gang at finde ét individ af den mørke vestkystsform *edda*. Eksemplaret var noget afdanket, men stadig tilfredsstillende at finde denne specielle form. I helt ekstremt sjældne tilfælde kan den også træffes på Bornholm. Samlet set var anden nat artsmæssigt fattigere end første. Den kraftige sydvestlige vind og de mindre gunstige fugtighedsforhold må anses som hovedårsagen til den mere begrænsede fangst.

13/9–14/9

Solnedgang 19:50, solopgang 06:55. Tredje nat var vejrmæssigt den mest udfordrende af de tre. Vinden drejede over i nordvest og lå generelt højt gennem aftenen og natten. Middelvind lå omkring 7–8 m/s i aftentimerne og stigende til omkring 8–8,1 m/s omkring midnat og de tidlige nattetimer. Nordvestlig vind i den styrke giver meget eksponerede forhold, især i et åbent kystlandskab som Blåvand, og det er typisk dårlige betingelser for lysfangster. Fælderne var nærmest tomme, og det

var tydeligt, at den kraftige nordvestlige vind havde lagt en kraftig dæmper på aktiviteten. Det mest interessante dyr denne nat var ét enkelt *Mesogona oxalina* (pilehedeugle).

Mesogona oxalina fanget på 125W kviksølvlys.

Afslutningsvis vil jeg gerne rette en stor tak til Blåvand Fuglestation for et særdeles fint ophold. Blåvand Fuglestation er et helt specielt sted og jeg er taknemmelig for muligheden for at

gennemføre arbejdet. Jeg rejste hjem med flere fine vestkystdyr, nye observationer og jeg ser frem til at vende tilbage ved næste lejlighed.

Smukt aftenlys over Blåvand Fuglestation omkring solnedgang. Lygterne tændes snart...